

5249

E 12526

K

Eesti Kiirikirja

LÜHIKENE ÕPETUS

Stolze - Schrey

ühendatud systemi järele

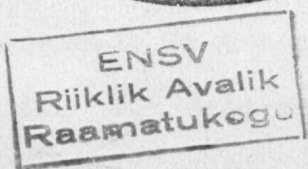
kokkusädnud

Wanda Schroeder

R

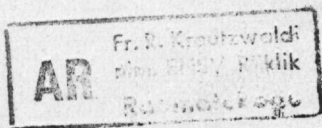
4-5249

Tartu 1920.

651.93

Ar 920
Schroeder

42726

\$ 1.

Konsonandid: b p d t g k l v.

Vokal: e.

u l i / 7 7 e [C]

b p d t g k l v. Lõputäht: e.

Lugemise ülesanne: k c k

c k 7 7 e r e e

e e l e l e e e e.

Ülesanne ümberkirjutamiseks: leelee

teel veel tee keel leel keed

eel keeb teete peegel eldel.

\$ 2.

Konsonandid: m n s r.

Vokalid: a, ä-äe-ae-ea.

1) 2 2 2 2 2 2 2) o e e e

m n s : need selg r: reele ere.

3) *saab saab käre seal näeb ääl.*

Lugemise ülesanne: *saab saab käre seal näeb ääl.*

saab saab käre seal näeb ääl.

saab saab käre seal näeb ääl.

saab saab käre seal näeb ääl.

saab saab käre seal näeb ääl.

Ülesanne ümberkirjutamiseks: nälg ees
emale mees kerge selg paneb lase alg
pane raam säär keeles reede tapab kar-
dab kaldal elab ääle kade särk elad
talv käel kergemeelne palgal vabal var-
sal verbal.

\$ 3.

L ü h e n d u s e d :

1 Järgsilbid:

en-an-ane-ene: _____

em-am-eme-ame-ama-ema-ume: _____

2)   l l l l o l

kes kas keda kedagi sama palju

  r e r

nemad all nagu.

Lugemise ülesanne: e l h r h

  r h a o l o e

  u l o r r e r

  r d o e h l

  e r h

Ülesanne ümberkirjutamiseks: teeme la-

mev neeme sama reeke kes terad nemad

rege nagu talv palju kergem all alvem

valame kedagi targem kas magedam edenen

kavalam keda kasene selgem parane alanen perel vedel asemele merde naen taganen arvame madam valame vaatame.

\$ 4.

Konsonantide ühendused: ng nk.

Konsonandid: h j .:

o o s s l l l n n n

h j ng nk : pank pange jaam jahe.

Lugemise ulesanne: es se k sk

sk k sk k sk k sk k sk k sk

se es es k sk k sk k sk

sk k sk k sk k sk k sk

sk k sk k sk k sk k sk

sk k sk k sk k sk k sk

Ülesanne ümberkirjutamiseks: ajan säng

kedagi jääd teng nagu nähk rähn jaam

jahe palju haavan sama mehe kahanen lan-

gen vähk peng lange kardab taladel kab-
jad varjad salv paljad mäng jalg laseb
lehmad tark petab rebane kabel jagab
märjad penk.

§ 5.

Allseisvad vokalid: o, u, õ-õ, ü.

1) *o* *o* *o* *o*
rood ruum köök tüve.

2) *u* *u* *u* *u*
oov ur õde üle.

Lugemise ülesanne: *õ õ õ õ õ õ õ õ õ õ*
õ õ õ õ õ õ õ õ õ õ
õ õ õ õ õ õ õ õ õ õ
õ õ õ õ õ õ õ õ õ õ
õ õ õ õ õ õ õ õ õ õ

k n r' n e a h h n
 e e l l e e h h n n
 a r e e e e e e e e

Ülesanne ümberkirjutamiseks: uur lehel

õlut äratan labkel luban nemad küh-
 vel mega purjel nad lojus jälle ärkan
 ja äpardus ülased kubermang soojus ta
 kuhun järel hobune teie kulun mina mul-
 jun kogun tung loodus meie rumal tema
 küünar koor minu ähvardan ronk kühmus
 lonkur hobused tulnud nagu sulased.

\$ 7.

Konsonantide ühendused:

nd st sk ks sv ns.

p p p p e e n l e
 nd st sk ks sv ns: sest vend

Üleval seisvad Vokalid.

i, ai-ei-äi-ae, au-ao-õu-cu-õo,

eu-äu-oi-oe-öe-ui-õi.

1) *is se et et si*

king teil laute muist teud

2) *re re*

ime eine

Lugemise ülesanne: *is se et et*

re cer re se re se se se

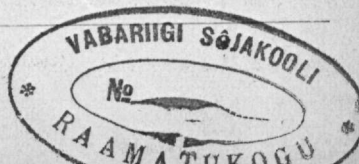
et re se re se se se

re se et et et et et

re se re re re re re

et et et et et et et

re re

Ülesanne ümberkirjutamiseks: ing kau-
 me aid lõng sinine viis ridade peni-
 kese joonestikus täis seisab paistab
 jauks kaugel keiser sügist teise bun-
 dil pikaline sepist haigus kelmid hul-
 gumist viskad kingsepal piim oksist
 sigineb leib toidaks kuningas rinde
 sigine helmeld koer teist hirmutan
 komistab ise laisk.

§ 9.

Konsonantide ühendused: ts mb mp ps.

t s *m b* *m p* *p s* *a l a t s e* *v i t s* *u m b e s* *l a p s*
 ts mb mp ps: alatse vits umbes laps.

L ü h e n d u s e d :

1) Järgsilbid:

amine-emine-imine-umine: _____

amad-emad-imad-umad: _____

2) e e e e
läheb (läheks lahme): pool-poole vähe

a c c
rohkem vähe (vähem)

Lugemise ülesanne:

Handwritten cursive practice on ruled lines:
Kõige kõige kõige
kõige kõige kõige
kõige kõige kõige
kõige kõige kõige
kõige kõige kõige
kõige kõige kõige

Ülesanne ümberkirjutamiseks: tahtsime

seitse metsad katsume laps tahtsite

tugevamad mets kitsad otsad rätsep

lüks kimbus sirgemad lambad kimp rämp

komps lambais kitsas tõmbame seitse

seitsme otsime vanemad maitse lamp

12. kombe kapsad jamps seltsis mets-
elajad metsades elutsema pakitsema
metsloomad tarvitsema.

\$ 10.

Valjakirjutatud vokalid:

1) *e* *ai* *ei* *äi* *ae* *au* *ou* *ao* *oo* *ou*

e *ai* *ei* *äi* *ae*, *au* *ou* *ao* *oo* *ou*.

eu *äu* *oi* *oe* *öi* *ui* *öi* *a* *ä* *äe* *ea*.

u *ü* *o* *ö* *õ* *i*.

Loputahed:

e *ai* *ei* *äi* *ae* *i* *ui* *ia* *ija* *ja* *ea*.

Lühendused:

ei *ole* *nii* *ilma* *ei* *saa*.

Lugemise ülesanne: *S M N Per*

Paranda kui paras aeg. Ega vihm tae-
va jää. Aja muid, astu ise; käsi teist
käi ise. Parem paar viiske kui palju
jalu.

§ 11.

Lühendused:

1) Järgsilbid:

ega-aga-uga-agu: _____

egi-ige-iga-igi-agi: _____

eda-ada-ida-uda-ede-ide: _____

takse-atakse-etakse-itakse-utakse: _____

2) _____

tagasi taga ometi ometigi iga

mida midagi läbi mitte ju juube

juure juurde juures kõige nõnda

sõidab. Kudas kana, nõnda muna. Kui
 mees joob põleb pool maja, kui naene
 joob, terve maja. Kudas hind nõnda
 kaup. Külm teeb jalad alla. Kudas söö-
 dad, nõnda lüpsad. Lind ei lenda pe-
 sa juurest kaugele. Nõnda kui mina
 metsale, nõnda mets minule. Öö on
 varge vari. Raha jookseb raha juurde.
 Ronk ja ronk on kokku kaks ronka.
 Töö juurest vaata naist, kiriku juu-
 rest hoost.

\$ 12.

T. konsonantide järel.

1) el 2) ob ju 3) lo

alt väärtus õhtuni korter

4) lõ lo lo 5) lõ

tähti Tartu porto tahtmist.

amalt-emalt-imalt-umalt: _____

atav-etav-itav-utav: _____

Lugemise ülesanne: lo 200 h k 2

l o a . n / k u s t j

lo sh k⁴ 2 ju 2 sh

loh k s d l, s h o

s. n l u k u r o.

l o l s u t m, l o 2 j t.

l o d 2 m k. 2 3 a 2

2 u t h. 2 o t k 2 u l u, 2 o

2 o u l u, 2 o 2 o e r d. u ~

o 2 u u. ~ u l l

o h 2 o e l 2 j.

Ülesanne ümberkirjutamiseks: Roog ei ole ilial palavam kui tulelt lauale tuues. Rikas maksab rahaga, vaene nahaga. Meri tapab noore mehe, kare katkestab noore härja. Räägi hundist, huntala taga. Õhtu vara õhtule, homiku vara teele. Häbi nii suur kui häbenetakse. Enam andel jätku kui ahnel kõhtu. Enne mahtus põue, nüüd ei mahu õue. Iga uus ratas jookseb raskelt.

\$ 13:

L ü h e n d u s e d :

1) Jargsilbid:

atud-etud-itud-utud: _____

anud-enud-inud-unud: _____

avad-evad-ivad-uvad: _____

2) p . f 2 2 2

pärast mis ükski hea ehk keegi

peal-peale kõik seda välja voi

pidi kokku ära vaga saa ka ei voi

Lugemise ülesanne: Ad Luu

u. e. u. e. u. e. u. e. u. e.

u. e. u. e. u. e. u. e. u. e.

u. e. u. e. u. e. u. e. u. e.

u. e. u. e. u. e. u. e. u. e.

u. e. u. e. u. e. u. e. u. e.

u. e. u. e. u. e. u. e. u. e.

u. e. u. e. u. e. u. e. u. e.

u. e. u. e. u. e. u. e. u. e.

u. e. u. e. u. e. u. e. u. e.

u. e.

20.

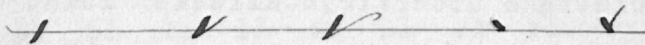
Ülesanne ümberkirjutamiseks: Pühad tulevad suurelt, lähevad vaikselt. Varastatud vara sulab varem kui lumi. Suur süüakse ära, piskuga elatakse ka. Parem paksu paenutada kui peenikest järel vedada. Suur vara, suur mure. Tee palju, räägi vähe. Üks teeb kõikidele, kõik ühele. Vanad päevad vaeva päevad. Parem vanahabeme all kui noore piitsa all. Teise tööst ei tüdi keegi ega väsi võõra vaevast. Tootus ajab sandi ukse eest ära. Vaev on vanaks saada vanana hea põli elada. Orja vitsal on ka õis. Ots hea kõik hea.

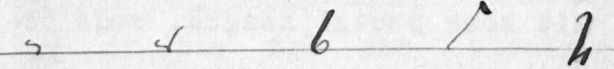
§ 14.

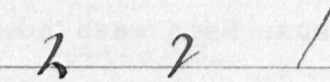
L ü h e n d u s e d .

et, eta-ate-ata-ita-uta-ati-ete-atu.

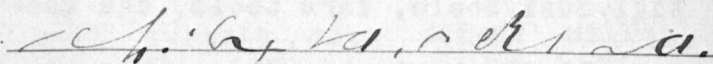
2)
 maidu muidugi muudkui sugu sugugi

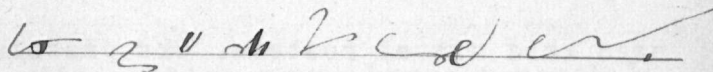

 olgu olgugi praegu mittu kuna

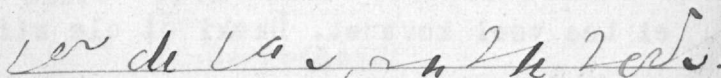

 kunas kunagi et.

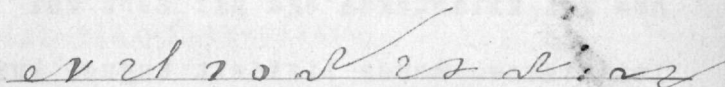
Lugemise ülesanne

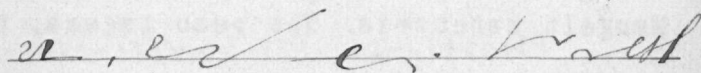

2. Vastus
2. Vastus

Ülesanne ümberkirjutamiseks: Muidu ei maksa midagi, muidu on olekski sugulane. Mis koer päeval haugub, seda õõsel unes näeb. Mida valusam vits, seda armsam laps. Mees saab naene, aga lapsed ei saa ema. Olgu kivi palavam kui palav kui peale sülitakse jahtub ometigi. Susi soole, karu tööle, ega kae-
ra põld jää kasimata. Vana sõber on nagu kuld mis ei rosteta. Üks pääsuke ei tee veel kevadet. Ükski ei ole nii hea kui kiidetakse ega nii sant kui laidetakse. Parem ligidalt tagasi kui kaugelt kahetseda. Üht peab tegema, teist mitte tegemata jätma.

R ja l konsonantide järel:

1) b b b b r r r r

br bl lr ll sr sl rr rl.

2) g g g g r r 3) j j

gr gl tsr tsl mbr tsentrum

Handwritten signature

kahtlased.

Lühendused:

1) k k k k n n k

küll küllalt siis siiski millal

e e e e e e

mille olla vahe (vahelt vahel)

2) Järgsilbid:

alik-elik-ilik-ulik: _____

alikul-elikul-ilikul-ulikul: _____

alikut-elikut-ilikut-ulikut: _____

Lugemise ülesanne: b k j r m k t

2. 18th 18th 20th 18th. All
 18th 18th. 18th 18th 18th
 18th 18th. 18th 18th. 18th
 18th 18th. 18th 18th. 18th
 18th 18th. 18th 18th. 18th
 18th 18th. 18th 18th. 18th
 18th 18th. 18th 18th. 18th
 18th 18th. 18th 18th. 18th
 18th 18th. 18th 18th. 18th

Ülesanne ümberkirjutamiseks: Pea aega
 kalliks, aeg hea mees mõõda minema.
 Naene ärgu naergu naist, tüdruk ärgu
 teotagu teist. Mõistus mehe peas aga
 mitte mehe käes. Mis süda täis seda

kobrutab suu. Mõistsid alata, mõista
 ka lõpetada. Minu tüdrukul on tüdruk,
 sulasel sulane. Mis kallis, see kannis,
 mis odav, see mäda. Mine adrata kündama,
 ehk noodata kala püüdma. Mida varem,
 seda parem. Endine ei aita kui praegu-
 ne ei kõlba. Ots hea, kõik hea.

\$ 16.

Lühendused:

1 f c d 7

kel sel miks võimalik ainult kus

p /

mitme edasi.

Lugenise ülesanne: *11 12 13 14*

15 16 17 18 19

20 21 22 23 24

25 26 27 28 29

16
2 sh d' e y su f ex. pa
a j a, r d s u. f d
e e. f h e c h e. f
e e r r e d e. f
s k. s e k n. f k
e l b e, s u f e l
p n, c n e.

Ülesanne ümberkirjutamiseks: Mida enam
saad, seda enam lähed. Kus tööd, seal
leiba. Kelle sõna kuuled, selle sulane
oled. Kel raha, sel sõpru. Millal põr-
gu hingist täis saab ehk silm vaatamise
hinust. Mida vanemaks lähed, seda tar-
gemaks saad. Mis sa teisele teed, seda
tehtakse sulle jälle. Mis sellega tegu

mis teise mehe jagu. Mis sinu käest
ei küsita sest pea suu kinni. Kus kaks
koos seal kolmas suus.

\$ 17.

Konsonandid kahekordselt.

1) o r r r r 2) l l l
pp ss nn mm pp tt kk

3) u n n e. b b
bb gg dd ll: nerrid murrab.

Lugemise ülesanne: n n e e
n. e p t e l h r r n n. r
r n n e e l l n n r r e. r
r r n n e e l l e e r r r r
e, e e e e e e e e e e

28.
De e, p, ll. P R Ka
es ka s e. es
sh ar, H. ab el r o b e s z y

Ülesanne ümberkirjutamiseks: Nälg on kõige parem kokk. Olgu päev pikem kui pikk, läheb ta ometigi õhtule. Murra vitsa kui vits veel nõrk. Mees, kes räägib, narr, kes üles räägib. Maja ilma naeseta kui pere ilma kassita, maja ilma meheta kui õue ilma koerata. Lind ei või kõrgemale lennata kui tiivad kannavad. Lapsed ja narrid usuvad et 20 rublale ja 20 aastale otsa ei saa. Kus palju paid, palju mõtteid. Kudas sina mulle, nõnda mina sulle. Kellele Jumal ameti annab, sellele

annab ka mõistust. Kel palju kirpa ei tunne enam nende söömist.

\$ 18.

Lühendused:

1) Algsilbid: era o järg e

2) Järgsilbid: l l r

viisi viisil kord-kond

3) u u m n

inimene (inimese inimesed) sisse

u u p o

sinna mõlemad mõnda herra.

Lugemise ülesanne: af u h k

af u h k u h k u h k

af u h k u h k

af u h k u h k

af u h k u h k

See on, mis on...
See on, mis on...
See on, mis on...
See on, mis on...
See on, mis on...
See on, mis on...
See on, mis on...

Ülesanne ümberkirjutamiseks: Ära enne
sulgi noppi kui lind käes on. Ega mui-
du taevasse saa kui vaeva ei näe. Ega
töö toida kedagi kui õnne ei ole. Ei
kaht asja või korraga teha. Ei ole kõik
kuldseid asjaid kuld ega mustad muld. En-
ne surma ei ole keegi tark. Ega hunt
hunti murra. Enne mõtle, pärast ütle.
Häda kõige asja alustus. Viska koerale

kont suhu hakkab pärast ometi urisema.
vanast ei saa enam noort, küll aga noo-
rest vana. Vaene ei ole see, kel vähe,
vaid see kes palju tarvitab.

§ 19.

Kokku kirjutatud sõnad.

- 1) tsch... 2) ts
tähelepanemise sületais kaupmees
- 3) ts
tängkirja kuldrõngas kuldlõng võlleib
- 4) ts 5) ts
ülesanded maailma esiotsa maaalune
- 6) ts ts ts
Janipaev elutarkuse peapadi vitsaraag
- 7) ts ts ts
igamees mitmesuguse niisugusel.

Lugemise ülesanne: ts ts ts

ema võileib. Saksa keel ja hõberaha!
 käib kõige maailma läbi. Ei sõõ kuningas
 kulda ega maamees mulda. Saks sõidab saa-
 niga, talupoeg reega, mina kehva kelguga
 takka tulen, ette lähen. Iga päev toob
 isetööd. Viinaklaasi upub enam inimese
 kui merde. Veri vihkab verevaeva. Üks
 länd lendab kõige maailma läbi, üks
 keel, ühed suled.

\$ 20.

Võõrad tähed ja sõnad.

1) nr : 7 2 nr e

Bagage: g-j. Medaille: 11 (15).

2) e s r l 2 ( ))

x y e f(ph) sp seh ch z(tz)

(c)

v. n. cu.

3)

3) 1 2 3 4 5

con-kon pro inter trans in

ion-sion anti-ante.

Suured tähed: _____

Jumal.

Iseeralised vahetegemised:

Pikk ja lühikene vokal: A A

saaks saks

Ariliku kirja lühendamise:

Jne. Nr. Dr. Dec.

d n d vt

Lugemise ülesanne: zu flos ja Hst mer

26 elen st 26 Hst of

42 Hst Hst mer

26 Hst Hst Hst

37.2
ent e m d l b r d y l l

U ju wch jeb g d b h e

Ülesanne ümberkirjutamiseks: China

Schrey prorektor intervenerima trans-
port konsul geographia akzepterima
adagio Cicero fauteuil fixum inge-
nieur kontrakt inscenerima ingrosse-
rima spektrum proponerima proteste-
rima spekulerima symphonia ebic sche-
ma transskription Wagner Volkmann.

L ü h e n d u s e d :

1) Algsilbid:

j ä r g ä r a e r a e o n - k o n p r o i n t e r

t r a n s i n a n t i - a n t e .

2) Jargsilbid:

e n - a n - a n e - e n e : _____

e m - a n - e m e - e m a - a m e - a m a - u m e : _____

e g a - a g a - u g a - a g u : _____

i g a - e g i - i g i - i g e - a g i : _____

e t a - a t e - a t a - u t a - i t a - e t e - i t e : _____

e n u d - e n u d - i n u d - u n u d : _____

e v a d - a v a d - i v a d - u v a d : _____

e t u d - a t u d - i t u d - u t u d : _____

e d a - a d a - u d a - i d a - e d e - i d e : _____

e m a d - e m a d - i m a d - u m a d : _____

amine-emine-imine-umine: _____

amalt-emalt-imalt-umalt: _____

atav-etav-itav-utav: _____

takse-atakse-etakse-itakse-utakse: _____

alikal-elikal-ilikal-ulikal: _____

alikul-elikul-ilikul-ulikul: _____

alikut-elikut-ilikut-ulikut: _____

viisi viisil kord-kond et ion-sion.

3) ʔ ʔ ʔ ʔ ʔ ʔ

kes kas kus kuna kunas kunagi

kudas(kuidas) keda kedagi kõige

kinni kokku keegi kõik küll

kullalt palju pärast ükski miks

2 1 1 1 1
kel mitme ometi ometigi nittu

1 1 1 1 1 1
ja ju juba juure juurde juures

1 1 1 1 1
jälle järei mida midagi nuidu

1 1 1 1 1
nuidugi muudkui voi valja voimabik

1 1 1 1 1 1 1
pidi praegu ega aga iga hea ehk

1 1 1 1 1
sama nemad all nagu mina(ma)

1 1 1 1
sina(sa) minu(mu) sinu(su) tema(ta)

1 1 1 1 1
meie teie läbi nii ei voi ei saa

1 1 1 1
pool-poolse rohkem vähe (vähem)

lähed (lähme läheks) ainult nüüd

ümber mis seda peal-peale siis

siisgi ära väga saa ka et mitte

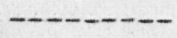
olgu olgugi ilma nagu sugu sugugi

sel millal mille sisse sinna

molemad vasta-vastu taga tagasi

mõnda edasi herra ei ole vahe

inimene(inimese inimesed).

L u h e n d u s t e

L i s a .

8 8' 8 8' 88

ainsa ennast (eneses eneselt enesele)

8 8' 8 8'

iseenese iseennast ei voi olla esimene

8 8' 8 8'

(esimesed esimesse) hoolimata harilik

8 8' 8 8'

hariliku ikka igakord iseäraline

8 8' 8 8'

(iseäranis iseäralise) igal ajal

8 8' 8 8' 8

kumb kumbgi kindel kindlasti kulge

8 8' 8 8' 8 8'

liht (lihtsa lihtsalt) ning nimetakse

8 8' 8 8' 8 8'

nimelt peaaegu peab (pean peame peate)

41
l l L L T
puutub (puutuvad puutume) seisukord

y o ol
sel ajal sarnane (sarnased sarnaselt)

~ ~ l l l
mõne (mõned) tõesti täesti täielik

l p p p M
toimetuse tähtis (tähtsaga tähtsad)

f f f f
tarvis (tarvitan tarvitakse tarvilik)

h h h
üleüldse (üleüldine) võib olla

u u u u
vastu võtma vastus (vastust vastav)

r r r r
viimane (viimaks viimselt) volitama

s s s s s s
saa : saab saad saan saame saate

3 4 7 2 5 11

saavad saadud saage saagu saaks saame s

v n d

saamata saanud jne.

Ar 920
Schroeder